

**МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПОЛІТОЛОГІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

ЗАТВЕРДЖЕНО:
протокол засідання кафедри
«27» серпня 2021 року № 1

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕТНОПОЛІТОЛОГІЯ

Освітньо-професійна програма «Політологія»

спеціальність 052 Політологія

факультет Історичний

2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Етнополітологія» для студентів ОПП
«Політологія» спеціальності 052 Політологія.

Розробники:

Пахоменко С. П. , к. і. н., доцент кафедри політології та міжнародних відносин МДУ

© Пахоменко С. П., 2021

© Маріупольський державний університет, 2021

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4 (денна форма); 4 (заочна форма)	Галузь знань Політологія		
	Політологія		
Змістових модулів – 3	Спеціальність Політологія	Рік підготовки:	
		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 120 (денна форма); 120 (заочна форма)		1-й (2-й)	1-й (2-й)
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Баклавр	40 год.	2 год.
		Практичні, семінарські	
		20 год	2 год.
		Самостійна робота	
		78 год.	94 год.
		Індивідуальні завдання: 2 год.	Індивідуальні завдання 2 год.
	Вид контролю: залік	Вид контролю: залік	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – **60 / 80 год.**; для заочної форми - **32/96 год**

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - з'ясування проблематики, основних понять і теоретико-методологічних засад вивчення етнополітології

Завдання:

- окреслити предмет досліджень з етнополітології;
- дати визначення поняттям і термінам, що становлять основу понятійно-категоріального апарату курсу, ознайомити студентів з різними підходами до визначення дефініцій „етнос”, „нація”, „етнічні (національні) меншини”, „корінні народи”, „національно-територіальна”, „національна-культурна автономія”, „мультикультуралізм” «ксенофобія», «шовінізм», «расизм», «нацизм» тощо;

- визначити міжнародно-правові механізми захисту національних (етнічних) меншин та правову базу для етнополітичного управління на національному рівні
- визначити особливості реалізації політики мультикультуралізму щодо управління етнополітичними ризиками;
- проаналізувати мовну політику в Україні

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі – обов'язкова з циклу дисциплін професійної підготовки.

Передумови для вивчення дисципліни – опанування знаннями та навичками з дисциплін «Політологія», «Вступ до спеціальності»

Перелік компетентностей

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.
Загальні компетентності	<p>ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК02. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК04. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>ЗК05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК07. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<p>СК01. Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.</p> <p>СК02. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.</p> <p>СК03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.</p> <p>СК04. Здатність застосовувати інструментарій нормативної та</p>

	<p>емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.</p> <p>СК05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.</p> <p>СК07. Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.</p> <p>СК08. Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.</p> <p>СК09. Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефаківців.</p> <p>СК11. Здатність виявляти чинники, що визначають стабільний і ефективний розвиток політичної системи України.</p> <p>СК12. Здатність володіти методами структурно-функціонального аналізу політичних і економічних інститутів різних країн і регіонів світу з врахуванням їхньої історико-культурної специфіки.</p>
<p>Результати навчання</p>	<p>РН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.</p> <p>РН02. Вільно спілкуватися державною та однією з іноземних мов усно і письмово у професійній діяльності.</p> <p>РН03. Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.</p> <p>РН04. Мати навички професійної комунікації.</p> <p>РН05. Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.</p> <p>РН07. Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення.</p> <p>РН08. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.</p> <p>РН09. Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.</p> <p>РН10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.</p> <p>РН11. Застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.</p> <p>РН12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими,</p>

	<p>політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.</p> <p>PH15. Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.</p> <p>PH16. Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань.</p>
--	---

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні та правові основи етнополітики

Тема 1. Теоретичні поняття і їх інтерпретація

Тема 2. Етнополітичний менеджмент в міжнародно-правовому і національно-правовому вимірах.

Змістовий модуль 2. Націоналізм vs мультикультуралізм в європейському контексті

Тема 3. Націоналістичні політичні проекти: фактори підйому, масштаби, регіональна специфіка

Тема 4. Мультикультуралізм як модель управління етнополітичними ризиками

Тема 5. Вплив міграційної кризи на етнополітику країн Європи

Змістовий модуль 3. Етнополітика в Україні

Тема 6. Правова база захисту національних меншин в Україні

Тема 7. Етнічний ландшафт України

Тема 8. Мовна політика в Україні.

Тема 9. Фактор ідентичності в українській кризі (кейс Криму і Донбасу)

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усьог о	у тому числі					усьог го	у тому числі					
		л	п	ла б	інд	с.р.		л	п	лаб	ін д	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1 Теоретичні та правові основи етнополітики													
Тема 1. Теоретичні поняття і їх інтерпретація	14	4				10	20	4					16
Тема 2. Етнополітичний менеджмент в міжнародно-правовому і національно-правовому вимірах.	12	6	6				2	2					
Разом за модулем 1	26	10	6			10	58	8	2				48
Модуль 2. Націоналізм vs мультикультуралізм в європейському контексті													

Тема 3 Націоналістичні політичні проекти: фактори підйому, масштаби, регіональна специфіка	26	4	6			16	20	2			2	16
Тема 4 Мультикультуралізм як модель управління етнополітичними ризиками	10	6					6	2	4			
Тема 5 Вплив міграційної кризи на етнополітику країн Європи	6	6										
Разом за модулем 2	42	16	6			16	26	4	4		2	16
Модуль 3. Правова база захисту національних меншин в Україні												
Тема 6. Правова база захисту національних меншин в Україні	16	4				12	16	2				14
Тема 7. Етнічний ландшафт України	12	2				10	18	2				16
Тема 8. Мовна політика в Україні.	14	4	8		2		2		2			
Тема 9. Фактор ідентичності в українській кризі (кейс Криму і Донбасу)		4										
Разом за модулем 3	42	14	8		2	22	34	4	2			28
Усього годин:	120	40	20	-	2	78	120	16	8	-	2	94

5. Перелік тем та зміст практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми та стислий зміст роботи	Мета роботи	Кількість годин	Результат навчання
-------	------------------------------------	-------------	-----------------	--------------------

				(PH) за ОП
1.	<p>1 Теорії нації і націоналізму</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етнічність, нація і націоналізм у роботах Е. Сміта 2. Е. Хобсбаум про історичні етапи націоналізму 3. «Уявлені спільноти» Б. Андерсона 4. Е. Гелнер проетнічність, нації та націоналізм. 	розібратися в теоретичних підходах до вивчення нації і націоналізму.		PH07, PH08, PH09, PH10, PH11
2.	<p>2. Націоналізм в Україні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Націоналізм» в українській інтелектуальній традиції. 2. Типологізація сучасного українського націоналізму. 3. Руський націоналізм в Україні та його роль у формуванні ідеології сепаратизму Криму та Донбасу 4. Роль націоналістичних організацій у подіях «Революції гідності» та війні на Донбасі. 	розглянути розвиток українського націоналізму від початку ідей самостійності країни до спроби військового спротиву;		PH07, PH08, PH09, PH10, PH11
3.	<p>Мовне питання в Україні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етнічний та мовний склад населення України (з розбивкою по регіонах) 2. Закон України «Про мови», 1989 р. і Конституція України про гарантії розвитку 	Проаналізувати розвиток мовної політики в Україні		PH07, PH08, PH09, PH10, PH11

	<p>української мови та мов національних меншин.</p> <p>3. Європейська Хартія регіональних та міноритарних мов, Страсбур, 1992 р. та її ратифікація в Україні.</p> <p>4. Закон про засади державної мовної політики ,2012 (Закон Ківалова-Колісніченка)</p> <p>5. Закон про функціонування української мови як державної, 2019</p>			
--	---	--	--	--

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підготовка до семінарських занять.	
2.	Виконання індивідуальних завдань (есе, аналітичні записки)	
3.	Підготовка до екзамену	
	Разом:	

7. Індивідуальні заняття

Тема	Завдання
------	----------

<p>Теоретичні поняття і їх інтерпретація</p>	<p>Завдання 1.1. На основі вказаних праць праць з'ясувати різні підходи до визначення понять: „нація” і етнічність</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сміт Е. Нації та націоналізм у глобальну епоху // http://litopys.org.ua/smith/smg.htm 1. Сміт Ентоні Д. Націоналізм: Теорія, ідеологія, історія / Пер. з англійської. — К: "К.І.С.", 2004. — 170 с. 2. Андерсон Б.. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму. – К.:Критика, 2001. – 271 с. 3. Касьянов Г. Теорії нації та націоналізму // http://litopys.org.ua/kasian/kas.htm 4. Гелнер Е. Нації та націоналізм. Націоналізм. http://litopys.org.ua/gellner/gel.htm 5. Андерсон Б. „Західний” націоналізм та „східний” націоналізм: чи є між ними різниця? http://www.ji.lviv.ua/n28texts/anderson.htm
<p>Націоналістичні політичні проекти: фактори підйому, масштаби, регіональна специфіка</p>	<p>Завдання 2.1. Надати розгорнуту відповідь на одне з цих питань (у письмовому вигляді, 2-3 сторінки А-4 14 шрифт)</p> <p>Надати розгорнуту відповідь на одне з цих питань (у письмовому вигляді, 2-3 сторінки А-4 14 шрифт)</p> <p>В чому полягають причини успіху правих, націоналістичних проектів в Європі? Чи це стійка тенденція чи тимчасове явище?</p>
<p>Мультикультуралізм як модель</p>	<p>Завдання 3.1</p> <p>Надати розгорнуту відповідь на одне з цих питань (у</p>

<p>управління етнополітичними ризиками</p>	<p>письмовому вигляді, 2-3 сторінки А-4 14 шрифт)</p> <p>Яким ви бачите майбутнє мультикультуралізму як ідеології та політики. У чому полягає сучасна криза мультикультуралізму в Європі?</p>
	<p>Завдання 3.2.</p> <p>Етнополітичний конфлікт: сутність, механізми, шляхи врегулювання (на прикладі конкретного конфлікту)</p>
<p>Правова база захисту національних меншин в Україні</p>	<p>Завдання 4.1. Надати розгорнуту відповідь на одне з цих питань (у письмовому вигляді, 2-3 сторінки А-4 14 шрифт)</p> <p>Чи вважаєте ви політику України щодо національних меншин демократичною. Чи потребує оновлення законодавство про національні меншини?</p> <p>Завдання 4.2. Шляхи і особливості політизації етнічних громадських рухів в Україні (кожний обирає одну меншину, або угорців, або татар і т.д)</p> <p>Студентам треба розглянути а) органи самоорганізації вказаних громад (громадські організації, органи самоврядування (якщо є), політичні партії (якщо є), а також ЗМІ) б) вимоги щодо української держави в) відносини з іншими етнічними групами на території міжетнічного спілкування, й, окремо, відносини та позиція щодо українських націоналістичних сил, г) представленість лідерів у загальнонаціональних політичних партіях, а також у парламенті г) проблема подвійного громадянства (для росіян, румунів, угорців)</p>

Мовна політика в Україні.	<p>Завдання 5.1.. Надати розгорнуту відповідь на одне з цих питань (у письмовому вигляді, 2-3 сторінки А-4 14 шрифт)</p> <p>Як ви оцінюєте мовну політику України? В якому напрямку вона повинна розвиватися? Яким має бути новий закон про мови? Як повинні захищатися мовні права україномовних та осіб, що вважають рідними інші мови?</p>

8.Методи навчання

Методи усного, письмового контролю та самоконтролю. Словесні (розповідь-пояснення, бесіда, проблемна лекція), наочні (ілюстрація, демонстрація) та практичні (вправи, практична робота, реферати тощо). Методи інтерактивного навчання – колективні дискусії, Пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові методи. Позааудиторна діяльність.

Виконання та захист студентами індивідуального завдання за темою курсу

9. Засоби діагностики результатів навчання

Контроль за рівнем підготовки студентів здійснюватиметься як:

- поточний (перевірка знань на семінарах, за допомогою самостійних домашніх завдань та індивідуальних дослідницьких завдань);
- підсумковий (залік);

Питання до заліку

1. Етнос (етнічність) і нація: спільне та відмінне.
2. Ідентичність (національна, етнічна, регіональна)
3. Нація як етнокультурна і як громадянсько-політична спільнота
4. Нації і модернізація. Модерна нація.
5. До питання про походження націй: примордіалізм та конструктивізм

6. Етнічність, нація і націоналізм у роботах Е. Сміта
7. Е. Хобсбаум про історичні етапи націоналізму
8. «Уявлені спільноти» Б. Андерсона
9. Е. Гелнер про етнічність, нації та націоналізм
10. Націоналізм: варіативність визначення поняття
11. До питання про «західний» та «східний» націоналізми
12. Типологія націоналізму
13. «Правий поворот» або «новий націоналізм» як тренд сучасного світу
14. Класифікації націонал-популістських партій сучасної Європи.
15. Співвідношення націоналізму і лібералізму
16. Шовінізм, нацизм, расизм як радикально-агресивні варіанти націоналізму
17. Сутність та зміст політики мультикультуралізму
18. Мультикультуралізм у Західній Європі.
19. «Націоналізм» в українській інтелектуальній традиції. Типологізація сучасного українського націоналізму.
20. Політика України щодо національних меншин
21. Мовна політика України
22. Етнічні (національні) меншини та корінні народи. Міжнародне-правове визначення та використання у національній практиці.
23. Основні етапи міжнародно-правового регулювання захисту етнічних меншин.
24. Європейська хартія регіональних та міноритарних мов (український контекст).
25. Форми представництва етнічних інтересів на політичному рівні (органи етнічного самоврядування, квоти у парламенті, політичні партії тощо).
26. Національно-територіальна, національно-культурна, національно-персональна автономії. Визначення дефініцій

10. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання поточного контролю знань здобувачів вищої освіти

Бали за окремий вид навчальної діяльності	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань,

	використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно розв'язав усі завдання.
4	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно розв'язав більшість завдань.
3	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обгрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно розв'язав половину завдань.
2	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обгрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно розв'язав меншість завдань.
1	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно розв'язав окремі завдання.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на семінарському занятті

Бали за окремий вид навчальної діяльності	Критерії оцінювання
0	відсутність на занятті з поважної чи неповажної причини; - відмова від відповіді на запитання за змістом теми
1	фрагментарне відтворення незначної частини навчального матеріалу; - відтворення менше половини навчального матеріалу; - відсутність правильної відповіді на додаткові запитання або відмова від відповіді на них.
2	демонстрація знань і розуміння основних положень навчального матеріалу з теми, правильна, але недостатньо обгрунтована відповідь; - відповідь повна, логічна, обгрунтована, однак містить неточності.
3	демонстрація глибоких, міцних знань; - аргументоване використання набутих знань у нестандартних ситуаціях; - самостійний аналіз, оцінка, узагальнення навчального матеріалу; - повна та логічна відповідь на додаткові запитання за змістом теми.

Критерії оцінювання підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
45-50	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає

	під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання підсумкового контролю. Брав участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях.
35-44	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань підсумкового контролю.
25-34	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань підсумкового контролю.
15-24	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив меншість завдань підсумкового контролю
1-14	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі завдання підсумкового контролю.

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Вид роботи	Кількість годин	Обсяг кредитів	Кількість балів
Змістовний модуль 1			
Теоретичні поняття і їх інтерпретація			15
Семинарське заняття			8

Індивідуальні завдання			7
Змістовний модуль 2			
Націоналістичні політичні проекти: фактори підйому, масштаби, регіональна специфіка			15
Семінарське заняття			8
Індивідуальне завдання			7
Мультикультуралізм як модель управління етнополітичними ризиками			10
Індивідуальне завдання			10
Змістовний модуль 3			
Правова база захисту національних меншин в Україні			10
Індивідуальні завдання			10
Мовна політика в Україні			25
Семінарське заняття			12
Індивідуальні завдання			13
Підготовка та складання екзамену			25
Підсумок	120	4	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
82-89	B	добре	

74-81	C	задовільно	зараховано
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Ноутбук, мультимедіа-проектор, ОС Windows, пакет Microsoft Office, ресурси Moodle, Google Meet.

12. Рекомендована література

1. Картунов О. Західні теорії етнічності, нації та націоналізму: Навчальний посібник. – К.: Університет економіки та права «Крок», 2007.
2. Націоналізм: Антологія / упор. О.Проценко, В. Лісовий. – К.: Смолоскип, 2000.
3. Націоналізм: Теорії нації та націоналізму від Йогана Фіхте до Ернеста Гелнера: антологія / Наукове товариство ім.Вячеслава Липинського ; пер. Ю. Бадзьо [та ін.] ; упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. - 2.вид., перероб. і доп. – К. :Смолоскип, 2006.
4. Основи етнодержавознавства. Підручник / За ред. Ю.І.Римаренка. – К., 1997.
5. Сидорина, Т.Ю., Национализм: теории и политическая история: учеб. пособие для вузов / Т.Ю. Сидорина,Т.Л.Поляников: Гос. ун-т – Высшая школа экономики. – М.:Изд. дом ГУ ВШЭ, 2006.
6. Український націоналізм : антологія. – К. : Українська вид. спілка ім. Ю.Липи, 2009. – Т. 1. 7.
7. Этнос. Нация. Общество. Этнологический словарь / Отв. ред. и составитель В.И. Козлов. – М.: изд-во "ВИТТАН", 1996.
8. Альтерматт У. Этнонационализм в Европе. – М.: Российск. гос. гуманит. ун-т, 2000.
9. Андерсон Б. Уявлені спільноти. Міркування про походження й поширення націоналізму. – К.: Критика, 2001.
10. Астафьев А. Континуальність як модель національної історії (Нарис з історіософії українського радикального націоналізму) // Молода нація. – К.: Смолоскип, 2001. – С. 5-41.
11. Балибар Э., Валлерстайн И. Раса, нация, класс.Двусмысленные идентичности.М.,2004.
12. Брюейкер Р. Переобрамлений націоналізм : статус нації та національне питання у новій Європі / пер. з англ. О. Рябов. – Л. : Кальварія, 2006.
13. Гелнер Е. Нації та націоналізм. – К. : Таксон, 2003.
14. Гобсбаум Е. Нації і націоналізм, починаючи з 1780 року: програма, міфи, реальність [пер. з англ. та прим. Т. Корпала]. – К. : Укр. Центр духов.культури,2010.
15. Грицак Я. Страсті за націоналізмом [Текст] : історичні есеї. – К. :Критика, 2004.
16. Донцов Д. Націоналізм. – Львів, 1990.

17. Касьянов Г.В. Теорії нації та націоналізму: Монографія. – К.: Либідь, 1999.
18. Козлов В.И. Этнос, нация, национализм. Сущность и проблематика. – М.: Старый Сад, 1999.
19. Кедури Э. Национализм / Э. Кедури; пер. с англ. А. А. Новохатько. — 4-е изд., расш. — СПб. : Алетейя, 2010. — 136 с.
20. Колодій А. Нація як суб'єкт політики. – К., 1997.
21. Кононенко П. П. Національна ідея, нація, націоналізм. – К. : Міленіум, 2005.
22. Коржов Г. Региональная идентичность Донбасса: генезис и тенденции развития в условиях общественной трансформации / Г. Коржов // Социология: теория, методы, маркетинг, 2006, № 4. – С.38 -51.
23. Кресіна І.О. Українська національна свідомість і сучасні політичні процеси: (Етнополітологічний аналіз). – К., Вища школа, 1998.
24. Кулик В. Український націоналізм у незалежній Україні / Центр досліджень національної безпеки при Національному ун-ті "Києво- Могиллянська академія". – К., 1999.
25. Липинський В. Націоналізм, патріотизм, шовінізм // Сучасність. – 1992. – No 6.
26. Лісовий В.С. Методологічні дослідження нації у „Теорії нації” В. Старосольського // Мала енциклопедія етнодержавознавства. – К., 1996.
27. Лихачев В. Нацизм в России. - М., 2002
28. Малахов В.С. Национализм как политическая идеология. – М., 2005.
29. Мусаев И. М. Теории национализма: анализ современных зарубежных концепций. СПб., 2005.
30. Нагорна Л. П. Соціокультурна ідентичність: Проблема тезаурусу / Л. Нагорна // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса - 2011. - Вип. 5. - С. 56-74.
31. Нагорна Л.П. Регіональні ідентичності: український контекст / Л. П. Нагорна. – К. : ІПіЕНД імені І. Ф. Кураса НАН України, 2008. – 405 с.
32. Нации и национализм. Под. ред. Б.Андерсона. – М., 2002
33. Пахоменко С. Фактор ідентичності в українській кризі: приклад Донбасу/ С. Пахоменко//Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія, 2015. – Вип. 12. – С. 246-253
34. Пахоменко С. Трансформації болгарського націоналізму у другій половині ХХ- на початку ХХІ ст./ С. Пахоменко// Матеріали ІV Міжнародного науково-методичного семінару з болгарської мови, літератури ,культури та історії: [збірник тез] / (ред. Колінько О.П. , Корнієнко С. І., Сенічева О. А., Цанов С. М., Червенко О. Б.) – Бердянськ: БДПУ, 2015. – С. 142 – 148.
35. Пахоменко С. Партія «Справжні фіні» (Perussuomalaiset): в тренді північноєвропейського популізму / С.Пахоменко//ВісникМаріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія, 2014.- Вип. 11. – С. 177-185.
36. Перин Р.Л. Психология национализма. – СПб., 1999.
37. Платонов Ю.П. Этнический фактор. Геополитика и психология. – СПб., 2002.
38. Поздняков Э. Нация. Национализм. Национальный вопрос. – М., 1994.
39. Релятивистская теория нации / под ред. А.Г.Здравомыслова. – М., 1998.
40. Сахарова В. В. Мультикультурализм и политика интеграции иммигрантов: сравнительный анализ опыта ведущих стран Запада // В. В. Сахарова. – М., 2015. – 220 с.
41. Сміт Е. Нації та націоналізм у глобальну епоху / пер. з англ. М. Климчук, Т. Цимбал ; наук. ред. Г. Касьянов. – К. : НікаЦентр, 2006.

42. Сміт Е. Д. Націоналізм: теорія, ідеологія, історія / пер. з англ. Р. Фещенко. – К. : К.І.С., 2004.
43. Сміт Е. Національна ідентичність. – К., 1994.
44. Смит Энтони Д. Национализм и модернизм: Критический обзор современных теорий наций и национализма / Пер. с англ. А.В. Смирнова, Ю.М. Филиппова, Э.С. Загашвили и др. - М.: Праксис, 2004.
45. Степико М.Т. Українська ідентичність: феномен і засади формування/М. Т. Степико. -К.: НІСД, 2011. – 336 с.
46. Тимченко В. Час націоналізму. Стратегія виживання в глобалізованому світі. – К. : Преса України, 2013.
47. Тишков В.А. Забыть о нации (Постнационалистическое понимание национализма) // Вопросы философии. 1998. №9.
48. Тишков В. Старые и новые идентичности [Электронный ресурс] / В. Тишков. –Режим доступа: http://valerytishkov.ru/cntnt/nauchnaya/_obrazy_rossii/starie-i-novie-i.html
49. Хобсбаум Е. Нація і націоналізм після 1788 року. – К., 1990.
50. Червак Б. Український націоналізм: дослідження, інтерпретації, портрети. – Дрогобич : Відродження, 1996.
51. Шпорлюк Р. Імперія та нації: З історичного досвіду України, Росії, Польщі та Білорусії. – К., 2000.
52. Шпорлюк Р. Комунізм і націоналізм. Карл Маркс проти Фрідріха Ліста / Пер. з англ. Г. Касьянов. – К.: Основи, 1999

14. Політика навчальної дисципліни

Політика навчальної дисципліни

1. Академічна доброчесність здобувачів є важливою умовою для опанування результатів навчання за навчальною дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролю.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

МДУ виступає за дотримання принципів академічної доброчесності, тому обов'язково використовується сервіс з перевірки робіт здобувачів вищої освіти на плагіат – Unicheck, а також доступний безкоштовний сервіс, який здійснює перевірку на плагіат письмових робіт – EduBirdie <https://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat>.

Порушенням академічної доброчесності, згідно із Законом України «Про освіту» (ст. 42 п. 4) вважається:

- **академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та / або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

- **самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- **фабрикація** – вигадання даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- **фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- **списування** – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- **обман** – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- **хабарництво** – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- **необ'єктивне оцінювання** – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Наведений перелік не є остаточно вичерпним і не охоплює всіх діянь, що можуть містити ознаки порушення академічної доброчесності.

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до наступної академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (поточний, підсумковий контроль, залік, іспит тощо);
- проведення додаткової перевірки всіх робіт авторства порушника;
- позбавлення наданих МДУ пільг з оплати навчання;
- оголошення догани із занесенням до особової справи порушника;
- відрахування з МДУ;
- інші, відповідно до вимог чинного законодавства та нормативних локальних актів МДУ.

МДУ.

Більш детально тут

Анкетування з академічної доброчесності:
<https://docs.google.com/forms/d/1VHzYkdFEGivtVI-dsENos1SCDRHfUpGia1YklgQK8j0/edit>

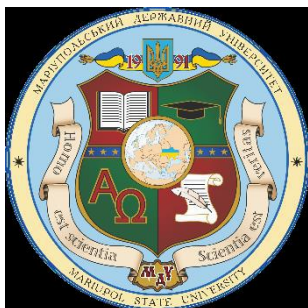
2. Здобувач має право на оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів згідно Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в МДУ.

3. Участь в анкетуванні. Наприкінці навчального семестру здобувачам буде запропоновано заповнити анонімну анкету щодо якості викладання вивчених навчальних дисциплін.

Заповнення анкети є важливою для вдосконалення освітнього процесу та системи внутрішнього забезпечення якості освіти МДУ та дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати вашу думку стосовно покращення змісту навчальних дисциплін.

4. Неформальна освіта. Це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій. Здобувач вищої освіти, який виявив бажання щодо визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, звертається із відповідною заявою про визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, в цілому для навчальної дисципліни /змістового модулю /практичних завдань з навчальної дисципліни/ завдань з практики тощо для здобувачів вищої освіти, до деканату факультету, на якому викладається навчальна дисципліна. Процедура зарахування здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті МДУ.

15. Загальна інформація про навчальну дисципліну

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Назва навчальної дисципліни	Етнополітологія
Освітня програма	Політологія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Кафедра, яка здійснює викладання	Політології та міжнародних відносин
Викладач ПІБ, посада	Пахоменко Сергій Петрович, доцент кафедри політології та міжнародних відносин
Електронна адреса викладача	s.pakhomenko@mdu.in.ua
Консультації (дата, час, можливості онлайн консультування)	Понеділок кожного тижня, 13.30, каб. 205 (Історичний факультет) або онлайн (платформи Google Meet, Viber)
Посилання на сторінку навчальної дисципліни на Навчальному порталі МДУ	http://moodle.mdu.in.ua/course/view.php?id=4385
Компетентності та програмні результати навчання	ЗК3, ЗК4, ЗК5, ЗК8, ЗК9, ЗК11, ЗК13 СК2, СК4, СК5, СК9, СК11, СК12, СК14, СК15 РН03, РН04, РН08, РН09, РН11, РН13, РН18

Семестр(и) вивчення	Обсяг (години/кредити)	Кількість аудиторних годин		Кількість, види індивідуальних завдань	Форма контролю
		лекції	семінар.		
VII-й	120/4	40	20	Есе, аналітичні записки	Залік

Завідувач кафедри

Олена ГІЛЬЧЕНКО

Гарант ОП

Юлія КОНСТАНТИНОВА